

Vážení milovníci kultúry a umenia,

Mesto Košice pre vás v tomto roku pripravilo jubilejný 30.ročník Festivalu sakrálného umenia. Patrí k jedinečným podujatiam, ktoré sa za roky svojej existencie stali neoddeliteľnou súčasťou života v našom meste. Koná sa v magickej atmosfére, ktorú so sebou prináša neskorá jeseň a preto verím, že nám všetkým umožní stráviť ho bez zbytočného zhonu a v spoločnosti ľudí, ktorých máme radi. Ponúkne nám príležitosť na chvíľu sa zastaviť, poľaviť z každodenného zhonu a povinností.

Nechajme sa preto spoločne unášať umením povznášajúcim ducha. Umením, ktoré je priestorom pre dialóg a porozumenie ľudí rôzneho veku, národnosti, vierovyznania a svetozhľadu. Umením, ktoré je príležitosťou pre nájdenie pokoja, vnútornej harmónie a vzájomného pochopenia.

Festival ponúka spojenie sakrálnej hudby, spevu a hovoreného slova a prispieva tak k rozvoju duchovnej kultúry v Košiciach. Veľká vďaka patrí všetkým organizátorom, účinkujúcim i návštevníkom Festivalu sakrálného umenia, ktorí každoročne spoločne vytvárajú v našom meste neopakovateľnú atmosféru. Poďakovanie patrí aj všetkým, ktorí za 30 rokov existencie festivalu pomohli pri jeho realizácii a prispeli tak k vytvoreniu tohto unikátneho podujatia. Nepochybujem o tom, že aj v tomto roku prinesie náš festival veľa krásnych umeleckých zážitkov a dotkne sa mnohých srdiec ľudí dobrej vôle.

Jaroslav Polaček
primátor mesta Košice

Ctení priaznivci festivalu, milí Košičania!

Sakrálné umenie sprevádza ľudí všetkých čias a kultúr a nepochybne má svoju nenahraditeľnú hodnotu. Chrámy, sochy, obrazy i hudba sú povznášajúce a odrážajú vzťah človeka k Bohu. S rešpektom ich vnímam, sú pre mňa intímnu výpoveďou duše autora. Duše, ktorá bežnými prostriedkami - farbami, kameňom, tónmi, slovom vyjadruje vzťah s nadprirodzenom. Sú to diela tak autentické, tak silné.

Som hrdá na Košice, že práve tu máme festival, ktorý ponúka pestrú prehliadku duchovných diel o to viac, že medzi partnerov podujatia patrí aj Ekumenické spoločenstvo cirkví a náboženských spoločností, ktoré na území nášho mesta pôsobia už 25 rokov.

Som vernou fanúšičkou Festivalu sakrálného umenia celých tridsať rokov. Spočiatku ako diváčka, poslucháčka a návštevníčka, neskôr aj ako spoluorganizátorka sprievodného podujatia „Spievajte mu novú pieseň, nadšene mu hrajte“ - prehliadky chrámových speváckych zborov a hudobných skupín, ktorá sa v Poľove tento rok uskutoční už po desiaty krát.

Želám Festivalu sakrálného umenia k 30. výročiu vnímavé a vďačné publikum, ktoré bude i naďalej cez tvorivosť a zážitky autorov pociťovať a komunikovať dotyk krásy spojenej s duchovnom. Želám nám všetkým, aby sme naďalej prostredníctvom tohto festivalu čerpali inšpiráciu pre krajší a lepší život.

Lucia Gurbáľová
námeštníčka primátora mesta Košice

Milí Košičania!

pred 30. rokmi, hneď na počiatku náhle, hlboké a širokej spoločenskej zmeny, sa pri mestskom zastupiteľstve podarilo vytvoriť Komisiu cirkví. Tá pozvala do svojej štruktúry dovtedy zaznávané i prenasledované cirkvi, ktoré tak dostali miesto v samospráve. Tým sa i Mesto Košice objektívne obohatilo o príspevok tisícročiami osvedčeného kresťanského kultúry. Ten prijíma a praktizuje veľká časť obyvateľstva. V súlade s pravidlami demokracie dochádza k inkulturácii osvedčených princípov bibliie a cyrilometodskej tradície vo verejnom a kultúrnom živote.

Prirodzene a zákonite sa vytvoril priestor i pre kresťanské sakrálné umenie. Spontánne vznikol ekumenicky ladený Festival sakrálného umenia. Iniciatíva sa osvedčila. Radi konštatujeme, že zaujal významné miesto a svojou úrovňou stále vzrastá.

Zaželajme teda Festivalu sakrálného umenia do ďalších rokov mnoho úspechov. Nech nás klasické i moderné žánre sakrálného umenia zjednocujú v záujme života, rodiny a rozvoja našej spoločnosti.

Bernard Berberich
predseda Komisie cirkví
Mestského zastupiteľstva v Košiciach

Milí návštevníci Festivalu sakrálného umenia, vážení priatelia krásnej hudby!

Som veľmi rád, že sa vám na začiatku ďalšieho v poradí už 30. ročníka Festivalu sakrálného umenia môžem prihovoriť a zároveň vás čo najsrdečnejšie pozvať k občerstvujúcim duchovným prameňom. Festival sakrálného umenia v Košiciach svojim zameraním patrí už tri desaťročia k jedinečným podujatiam na Slovensku. Prezentované sakrálné umenie ponúka rozmanitú a bohatú prehliadku duchovnej hudby, umeleckého i duchovného slova, spevu, výtvarného umenia pre všetky generácie nášho mesta i jeho návštevníkov.

Sakrálné, umenie však nie je samoučelným. Má svoje konkrétne určenie a cieľ. Úlohou sakrálného umenia je totiž hľadať a odkrývať hĺbky ľudského vnútra vo vzťahu k Nekonečnu. Sakrálné umenie dáva nádej a prispieva k porozumeniu, rozvoju tolerancie a k šíreniu nadčasových hodnôt aj v dnešnej dobe. A vďaka prínosu jednotlivých náboženstiev môže sakrálné umenie formovať aj kultúru života a tu ide o našu spoločnú zodpovednosť.

Festival sakrálného umenia sa teda stáva sviatkom, chvíľou, ktorá nás môže oddeliť od našich problémov a môže nás nanovo priblížiť k tajomstvu stvorenia, tajomstvu bytia a tajomstvu našej budúcnosti. Ponúka sa nám umenie, ktoré pomáha tešiť smutných, dvíhať zronených a zlomených, liečiť ubolených. Umenie, ktoré dáva nádej a prispieva k porozumeniu, rozvoju tolerancie a k šíreniu nadčasových hodnôt. Je preto dôležité, aby sme stišili slová a prenechali priestor umeniu, ktoré prináša kontakt s Tajomstvom.

A na záver mi dovoľte myšlienku o umení od MUDr. Pavla Straussa: „Sila a veľkosť umenia je v tom, čo vyvolá, nie v tom, čím je. Umenie je zbytočné, ak nie je také intenzívne ako život, ak nie je kurzom intenzívneho života. Právne umenie je vždy forma dôkladnosti. V tom sa podobá vede. Je vždy problémom tvrdej úprimnosti. V tom sa podobá etike. Je vždy aktom túžby. V tom sa podobá náboženstvu. Je vždy posledným rozhodnutím. V tom sa podobá smrti. V každom umení je najväčším umením správna ekonómia energie a akcentov. U veľkého reprodukčného hudobníka má každý tón svoju presnú dynamiku, dôraz a dĺžku. Niet svojvôle. Ani priveľa, ani primálo.“ (Z diela MUDr. Pavla Straussa, *Úsmev nad úsmevom*)

Všetkým vám prajem hlboký umelecký a duchovný zážitok

Radoslav Lojan
moderátor Ekumenického spoločenstva Košice
dekan Teologickej fakulty v Košiciach,
Katolíckej univerzity v Ružomberku

NEDEĽA 10 | 11

18.30 Kostol sv. Antona Paduánskeho /Seminárny/, Hlavná 81
Slávnostné otvorenie festivalu THESAURI MUSICAE CATHEDRALIS účinkujú: Zbor sv. Cecílie a Komorný orchester pri Dóme sv. Alžbety
zbormajster: Viliam Gurbaľ
dirigent: Marek Štryncl (CZ)

PONDELOK 11 | 11

16.30 Dominikánske kultúrne centrum Veritas, Dominikánske nám. 8
BARBORA KOŽÍKOVÁ LICHÁ: TU A TERAZ kurátorka výstavy: Daniela Čarná
host: Veronika Rabada
výstava potrvá do 2.12.2019
Po - Pia 9.00 - 14.00

ŠTVRTOK 14 | 11

9.00 Aula Teologickej fakulty, Hlavná 89
PASTORÁCIA RÓMOV medzinárodná ekumenická konferencia
organizátor: Ekumenické spoločenstvo cirkví a cirkevných spoločností na území mesta Košice

18.00 Kostol sv. Antona Paduánskeho /Seminárny/, Hlavná 81
EKUMENICKÁ BOHOSLUŽBA
organizátor: Ekumenické spoločenstvo cirkví a cirkevných spoločností na území mesta Košice

PIATOK 15 | 11

19.00 Veľká sála Historickej radnice, Hlavná 59
AGNUS DEI
účinkuje: tanečné divadlo ATak

SOBOTA 16 | 11

15.00 Kostol sv. Antona Paduánskeho /Seminárny/, Hlavná 81
CHVÁĽTE PÁNA VŠETKY NÁRODY
spevy štyroch náboženských tradícií spojené s prednesom štyroch žalmov v originálnom jazyku
účinkuje: Voces Gregorianae Cassovienses
umelecký vedúci: Ján Veľbacký

19.30 Dóm sv. Alžbety
OŽIVENÝ OLTÁR - výjavy zo života sv. Alžbety Uhorskej
v podaní hercov košických divadiel
réžia: Roman Sorger

NEDEĽA 17 | 11

Dóm sv. Alžbety
SLÁVNOSTNÁ SVÄTÁ OMŠA
pri príležitosti sviatku sv. Alžbety Uhorskej, ktorá bude vyhlásená za hlavnú patrónku celého mesta Košice

9.00^(MJ) celebruje vdp. Urr Zsolt Ipoly farár v Monor (HU) za účasti Mons. Zoltána Pásztor, biskupského vikára

10.30^(S) hlavný celebrant **Mons. Bernard Bober**, košický arcibiskup - metropolita
účinkujú: Zbor sv. Cecílie a Komorný orchester pri Dóme sv. Alžbety
organizátor: Farnosť sv. Alžbety, Košice - Staré Mesto

14.00 Synagóga a Kultúrne centrum Ľudovíta Felda pri ŽNO, Puškinova 3
TRADÍCIE A ŽIDOVSKÉ SVIATKY
prednáša: PhDr. Jana Teššerová

17.00 Kunsthalle, Rumanova 1
EKUMENICKÝ KONCERT
účinkujú spevácke zbory členov Ekumenického spoločenstva v Košiciach
host: Detský spevácky zbor Pro Musica - Magnólia

PONDELOK 18 | 11

18.30 Dominikánske kultúrne centrum Veritas, Dominikánske nám. 8
ČAS A PRIESTOR AKO TVORIVÁ CESTA ZDIELANIA VEČNOSTI
mozaika odbornej a umeleckej tvorby
fr. Petra Fottu OP
organizátor: Dominikánsky konvent Košice

UTOROK 19 | 11

18.30 Dominikánske kultúrne centrum Veritas, Dominikánske nám. 8
SILA DOBRÝCH SKUTKOV
Podujatie je pripravené v spolupráci s Filozofickou fakultou UPJŠ v Košiciach.

STREDA 20 | 11

9.30 Veľká sála Historickej radnice, Hlavná 59
O ALŽBETINU RUŽU
16. ročník speváckej súťaže žiakov stredných cirkevných škôl
organizátor: Stredná zdravotnícka škola sv. Alžbety s podporou Mesta Košice

ŠTVRTOK 21 | 11

18.00 Kostol sv. Antona Paduánskeho /Seminárny/, Hlavná 81
PETR EBEN / JAN AMOS KOMENSKÝ: LABYRINT SVĚTA A RÁJ SRDCE
organ: Marek Vrábek,
recitácia: Štefan Bučko
hlavný organizátor: ORGANYZÁCIA, o.z.

Mesto Košice ďakuje všetkým,
ktorí sa podieľali
na príprave festivalu.

organizátor:

MESTO KOŠICE

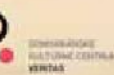
Partneri projektu:

Hudobný fond
Music Fund Slovakia

Rad
Premonštrátov

Podpora koná v priestoroch evanjelických projektov, ktoré boli implementované v rámci operácie 7.1. prioritnej "Európska hlavná mestá kultúry 2017". Reprezentatívny operačný program a sú spolufinancované Európskou úniou vo výške 85 % z Európskeho fondu regionálneho rozvoja a vo výške 10 % zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky. Väčšinosť nájdete na www.mvpr.sk, www.mvpr.sk a www.culture.gov.sk, ROP: www.rop.gov.sk, www.rop.gov.sk

Vydalo: Mesto Košice v roku 2019

Náklad: 2 600 kusov

Text neprešiel jazykovou úpravou.

Z uvedených podujatí budú zhotovované obrazové a zvukové záznamy v súlade s čl. 6. ods. 1 písm. f) Nariadenia EÚ o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov.

Blížšie informácie na www.kosice.sk.

ZMENA PROGRAMU VYHRADENÁ

info: www.kosice.sk

PIATOK 22 | 11

19.00 Kostol sv. Antona Paduánskeho /Seminárny/, Hlavná 81
PAVOL KRŠKA: KONŠTANTÍN A METOD účinkujú: sólisti, Chrámový spevácky zbor „La Famiglia“ a dychové kvinteto zo Žiliny
zbormajster: Barbora Brosová Lipková
dirigent: Pavol Tužinský
narátor: František Balun

SOBOTA 23 | 11

17.00 Kostol sv. Michala, Poľov
SPIEVAJTE MU NOVÚ PIESEŇ, NADŠENE MU HRAJTE
10. ročník prehliadky chrámových speváckych zborov a hudobníkov
organizátor: Občianske združenie SPEHUPO

19.00 Kostol sv. Antona Paduánskeho /Seminárny/, Hlavná 81
SPEVY Z TAIZÉ účinkujú: Orchester TAIZÉ, Zbor Františkáni
vedie: Sabína Pavličková
organizátor: Zbor Františkáni

NEDEĽA 24 | 11

18.00 Kostol Najsvätejšej Trojice /Premonštráti/, Hlavná 67
SVITANIE účinkujú: Zbor Harmonia Sliezskej univerzity, Cieszyn (PL), Sláčikový orchester Musica Iuvenalis
umelecký vedúci orchestra: Igor Dohovič
dirigent: Izabella Zielecka - Panek

THESAURI MUSICAE CATHEDRALIS / HUDOBNE POKLADY KATEDRÁLY

Koncert je takmer výlučne venovaný tvorbe hudobného pedagóga, skladateľa a regenschoriho Dómu sv. Alžbety **Františka Xavera Zombu**. Narodil sa v Košiciach pred 240 rokmi, kde ako výkonný umelec prežil aj celý svoj plodný život. Jeho meno i dielo prakticky upadlo do zabudnutia. Podrobnejšiemu bádaniu a skúmaniu jeho životného príbehu sa venovala košická muzikologička Ing. Mária Potemrová a Dr. Darina Múdra, renomovaná muzikologička žijúca v Bratislave v rámci projektu Musica ex archivo. Avšak k oživeniu diel tohto košického rodáka na koncertnom pódium alebo pri liturgii došlo len v minimálnej miere. Program koncertu tvoria historické diela, ktoré zaznejú v novodobých slovenských premiérach a stanú sa tak pre nás výnimočným zážitkom.

BARBORA KOŽÍKOVÁ LICHÁ: TU A TERAZ

V tvorbe Barbory Kožíkovej-Lichej (1976-2015) ožívajú „malé príbehy“ ženy, matky, partnerky, priateľky. Využíva tradične „ženské“ materiály s ich vlastným príbehom: textílie, obrusy, časti odevov, výšivky, pohľadnice či „sväté obrázky“. S ich pomocou vytvorila výrazový slovník symbolov, zvierat, prameňov, anjelov, kvitnúcich ľudí a sakrálnych motívov, na ktoré sa výstava zameriava. Necháva nás vstúpiť do trinástej komnaty svojho vnútra, kde nachádzame témy medziľudských vzťahov, hry, radosti zo života aj bolesti, choroby, zraňovania, hľadania útechy a naplnenia. Cez vlastnú skúsenosť pomenovala konkrétne a zároveň univerzálne udalosti života, blízke každému z nás – tie, čo vidieť navonok aj tie, čo sa dejú v našom vnútri.

AGNUS DEI

ATak „rozhýbal“ pôvodnú divadelnú hru Igora Pargáča o novodobom stotníkovi pod krížom, ktorý sa veľmi netradične stretá s Ježišom a s bolesťou. Charizmatický skladateľ Lukáš Zubaj (HeartBeat, PiarMusic) „zaodel“ hru do majestátnej hudby a tanečníci ATaku sa pokúsia tento okamih zlomu v živote kohokolvek z nás roztancovať a rozhýbať tak, aby sa dostal až pod kožu.

EKUMENICKÝ KONCERT

Na území mesta Košice má veľmi živú už dvadsaťpäťročnú tradíciu Ekumenické spoločenstvo cirkví a náboženských spoločností. Podujatie prináša pestrosť liturgických spevov cirkevných spoločenstiev združených v košickej ekumene a chce sa dotknúť srdc všetkých ľudí dobrej vôle. Hostom podujatia je Detský spevácky zbor Pro Musica - Magnólia.

PETR EBEN / JAN AMOS KOMENSKÝ: LABYRINT SVĚTA A RÁJ SRDCE

„To, co mě na Komenského postojí nejvíce dojíímá, je jeho neúnavná práce pro zlepšení tohoto světa. V tom může být příkladem i pro naši současnost: zachovat si vlastní kritický pohled a odstup od tohoto světa, ale všechny své síly věnovat na jeho zlepšení. Ve varhanních improvizacích cítuji chorály z Komenského Amsterodamského kancionálu, někdy se snažím modernějším způsobem vyjádřit dramatické pasáže textu, jako například deformaci lidských tváří, svištění šípů nebo sklouzávání z kola Štěstěny. Celá atmosféra textu není idylickou procházkou světem, ale hořkým, satirickým, bizarním a někdy takřka apokalyptickým pohledem na svět - a takový je i charakter hudby.“ (Petr Eben)

SILA DOBRÝCH SKUTKOV

Človek dokáže ovplyvniť dejiny natoľko, že jeho meno nesú majestátne katedrály a mestá ho vyhlasujú za svojho patróna. K akému odkazu sa týmto gestom obyvatelia mesta hlásia a ako patrón mesta pôsobí v životoch ľudí, ktorí v ňom žijú? Ak ste ešte nikdy nezažili sprítomňovanie minulosti, pozývame Vás prežiť tento výnimočný proces spolu s nami.

PAVOL KRŠKA: KONŠTANTÍN A METOD

Pavol Krška je veľmi originálny autor a jeho diela si nemožno s nikým pomýliť. Jeho originalita spočíva v spôsobe písania. Vie vytvoriť úžasnú atmosféru, ktorá vychádza z jeho hudby. Cítiť v nej najmä silný duchovný aspekt. Jeho skladby sú akoby protipólom jeho živej, prístupnej a veselej povahy. Mnohé sú výrazovo smutné, bolestné, plačlivé. Zachytávajú vnútorný duševný konflikt, ktorý vypukne väčšinou na začiatku skladby a postupne sa uvoľňuje až sa v závere diela vyrieši. Skladby nekončia efektným koncom, ale končia ticho, v pokornom sklone pred Božím majestátom. Tento rok ponúkame jeho malé oratórium Konštantín a Metod pre sóla, zbor, orchester a narátora.

SVITANIE

Talentedý nórsky skladateľ a klavirista **Ola Gjeilo** (1978) študoval na Nórskej Hudobnej akadémii a neskôr i na Royal College of Music v Londýne. V roku 2006 získal magisterský titul z kompozície na renomovanej Julliardovej škole v New Yorku. Známy sa stal predovšetkým vďaka svojej tvorbe pre spevácke zbory. Oblúbené sú aj jeho vokálno-inštrumentálne diela, medzi ne patrí **Sunrise Mass**, ktorá je súčasťou programu nášho festivalu, a tiež jeho klavírna tvorba. Spolupracuje s významnými hudobnými telesami a hudobnými inštitúciami ako napríklad St. Olaf College, Phoenix Chorale alebo VocalEssence a jeho diela vydávajú popredné hudobné vydavateľstvá.

FESTIVAL SAKRÁLNEHO UMENIA KOŠICE

PROGRAM

10 - 24 | 11 | 2019

30. ROČNÍK